

146

VYHLÁŠKA

ministerstva financí

ze dne 8. prosince 1961,

kterou se provádí zákon č. 145/1961 Sb., o dani z příjmů obyvatelstva

Ministerstvo financí stanoví podle § 26 odst. 2 zákona č. 145/1961 Sb., o dani z příjmů obyvatelstva (dále jen „zákon“):

Oddíl I

Daňová povinnost

K § 2

(1) Dani podléhají fyzické osoby, které mají příjmy z pramenů na území Československé socialistické republiky. Nezáleží na tom, zda fyzická osoba na území Československé socialistické republiky bydlí nebo pobývá nebo zda jde o československého státního občana, nebo o cizince.

(2) Příjmy z pramenů mimo území Československé socialistické republiky se zdaní, jen jestliže plynou československým státním občanům, kteří bydlí nebo pobývají na území Československé socialistické republiky, a jestliže nebude prokázáno, že byly zdaněny obdobnou daní cizozemskou.

(3) Dani podrobenými příjmy jsou jak příjmy peněžní, tak naturální. K naturálním příjmům patří jak hodnota výrobků spotřebovaných poplatníkem a příslušníky jeho domácnosti anebo určených k jejich vlastní spotřebě, tak plnění v pracovních výkonech nebo jakýchkoli jiných majetkových výhodách.

(4) Dani podléhají zejména příjmy z živností, řemesel a jiných výdělečných činností, jestliže nejsou provozovány v pracovním nebo jemu podobném poměru, příjmy z domovního majetku, z pozemků, které nejsou součástí zemědělské výroby podrobené zemědělské dani, jakož i příjmy z využití majetkových předmětů a práv.

(5) Dani podléhají též úroky z cenných papírů a půjček, nikoli však úroky z úsporných vkladů.

(6) U dědiců po osobách literárně a umělecky činných, výjma vdov a nezletilých dětí po těchto osobách, podléhají dani příjmy ze zděněných autorských práv a jejich využití, jakož i příjmy z prodeje majetkových předmětů, které zhotovil zůstavitel (např. obrazy, sochy). Při zdaňování příjmů z prodeje zděděných majetkových předmětů započte se do základu daně toliko rozdíl mezi příjmem z realizace a hodnotou zjištěnou při projednávání dědictví.

(7) Do zdanitelného příjmu se nezapočítávají:

- a) pojistné náhrady přijaté podle pojistné smlouvy o osobním a majetkovém pojištění, popřípadě z povinného pojištění,
- b) částky přijaté z dědictví, darem nebo jiným bezúplatným věnováním, s výjimkou případů uvedených v odstavci 6,
- c) částky přijaté ze zcizení majetku patřícího poplatníkovi, nejde-li o prodej spekulací (srov. odstavec 20),
- d) výhry na losy a výherní vkladní knížky a příjmy ze sázek a her,
- e) náhrada za utrpěnou škodu,
- f) úhrady na osobní potřeby podle zákona o právu rodinném (i mezi rozvedenými manžely) a státní dětské příspěvky (§ 11 až 14 zákona č. 89/1952 Sb.),
- g) podpory poskytované kulturními fondy zřízenými podle § 73 zákona č. 115/1953 Sb., o právu autorském,
- h) příjmy, které jsou osvobozeny od daní podle zvláštních zákonných ustanovení (státní ceny, čestné důchody národních umělců apod.).

K § 4

Zdaňovací období

(8) Přestane-li poplatník během roku vykonávat činnost nebo pobírat příjmy podrobené dani, takže nastane úplný zánik jeho daňové povinnosti, může mu být daň vyměřena ještě před uplynutím roku, v němž jeho daňová povinnost zanikla. Daň je v tomto případě splatná do 15 dnů po doručení platebního výměru.

K § 5

Základ daně

(9) Při stanovení základu daně přihlíží se jen k těm příjmům a výdajům, které byly uskutečněny v kalendářním roce, za který se daň vyměřuje. Při zdanění příjmů ze spekulací prodeje se postupuje podle odstavce 20.

(10) K pohledávkám a zásobám na počátku a na konci roku se nehledí. Při zániku daňové povinnosti

nosti zdaní se však zbylé zásoby spolu s příjmem dosaženým v roce, v němž daňová povinnost zanikla. Zbylé zásoby se ocení částkou, jaké by se pravděpodobně dosáhlo při jejich realizaci v době zániku daňové povinnosti. Totéž platí o pohledávkách, nejsou-li nedobytné. Budou-li zásoby, které byly zdaněny při zániku daňové povinnosti, později převedeny bezplatně organizaci socialistického sektoru, vyloučí národní výbor na žádost poplatníka podanou nejpozději do tří let od konce roku, v němž k zdanění došlo, hodnotu původně zdaněných zásob ze základu daně a vyměření daně opraví.

(11) Celkovým příjmem poplatníka se rozumí úhrn příjmů ze všech příjmových zdrojů. Příjmy manželů (druha a družky) a jejich nezletilých dětí s výjimkou příjmů z budov se nesčítají a nezdaňují dohromady, nýbrž daň se vyměří a předepíše vždy té osobě, která pobírá daní podrobený příjem. Má-li však jedna osoba různé druhy příjmů, sečtou se a zdaní se jí všechny tyto příjmy dohromady.

(12) Každá z osob společně zdaněných je zavázána rukou společnou a nerozdílnou zaplatit celou předepsanou daň připadající na příjem z domu.

(13) U poplatníků, kteří vedou o své činnosti účetní zápisy odpovídající předpisům o účetní evidenci, je daňovým základem rozdíl mezi výnosy a náklady za kalendářní rok, za který se daň vyměří. Přitom se posuzují jednotlivé položky výnosů a nákladů co do zdanitelnosti a odčitatelnosti stejně jako příjmy a výdaje poplatníků, kteří účetní zápisy nevedou.

(14) Výdaji vynaloženými na dosažení příjmu jsou výdaje, které souvisí s některým pramenem příjmu a musely být učiněny, aby příjmu z tohoto pramene bylo dosaženo. Takovými výdaji jsou například u řemeslníků a živnostníků výdaje na suroviny a materiál, výdaje na nájemné a udržování zvláštních provozních místností, výdaje na otop, elektrický proud, pohonné hmoty a výdaje na běžnou opravu inventáře, u povozníků výdaje na udržování tažných zvířat, na nájemné a udržování stájí, na opravu inventáře apod.

(15) Výdaji vynaloženými na dosažení příjmu nejsou však výdaje na osobní potřebu poplatníka a jeho rodiny, mzdy a odměny vyplacené manželce a jiným vyživovaným osobám, které pomáhají poplatníkovi v jeho výdělečné činnosti, výdaje na zlepšení a rozmožnění poplatníkovy majetku, odpisy pro opotřebení nebo znehodnocení, ztráty na majetku, pojistné všeho druhu (s výjimkou poplatníkovy příspěvku na nemocenské pojištění za jeho zaměstnance), daně (s výjimkou domovní daně a dřívější živnostenské daně), pokuty, penále apod.

(16) Převyšují-li výdaje vynaložené na dosažení příjmu z určitého pramene příjem z tohoto pramene dosažený, lze je odečíst od celkového příjmu poplatníka jen do výše příjmu dosaženého z tohoto pramene. Nelze tedy ztrátu utrpěnou u některého příjmového pramene kompenzovat s příjmy z ostatních pramenů. Má-li poplatník více budov, lze po-

važovat všechny budovy téhož druhu (například dva činžovní domy, nikoli však činžovní dům a rodinný dům, z něhož se vyměří domovní daň podle zastavěné plochy) patřící témuž vlastníku za jeden pramen příjmů. Za tohoto předpokladu lze odečíst ztrátu z jednoho domu od výnosu druhého domu.

(17) Příjmem z budov se rozumí skutečně přijaté nájemné ve smyslu § 10 zákona o domovní daní. Příjmem z budov proto není cena užívání budov anebo jejich částí, které poplatník užívá se svou rodinou nebo které přenechal jiným osobám k užívání zdarma. Rovněž není příjmem z budov cena užívání bytů služebních a naturálních přenechaných zaměstnancům poplatníka zdarma nebo za plat včítaný do mzdy, pokud výdaje na tyto zaměstnance lze považovat za výdaje vynaložené na dosažení daní podrobeného příjmu. Příjmem z budov je však úplata placená domovníkem za větší byt, než jaký mu jako naturální přísluší.

(18) Jako výdaje vynaložené na dosažení příjmu z budov lze odečíst od nájemného zaplacenou domovní daň, dále výdaje vynaložené na udržování a správu budov a na úroky z hypotekárních dluhů. U budov, z nichž se odvádí nájemné na zvláštní účty nájemného u státních spořitelien, odečte se též částka převedená z těchto účtů na účty oprav. Jako výdaje vynaložené na dosažení příjmu nelze odečíst amortizaci a pojistné z pojištění budov. Není-li budova zcela pronajata, lze výdaje odečíst od nájemného jen poměrnou částí připadající na pronajatou část budovy.

(19) Nemůže-li poplatník výdaje vynaložené na dosažení příjmu prokázat hodnověrnými doklady nebo jde-li o poplatníky, kteří si výdaje obvykle nezaznamenávají a doklady neuschovávají, lze výdaje odečíst od dosaženého příjmu paušální částkou, a to:

- a) u příjmu z podnájmu až do výše dvou třetin,
- b) u příjmu z chovu kožesinových zvířat, laboratorních zvířat a včel, má-li tato činnost povahu živnostenského podnikání, až do 50 %,
- c) u příjmu ze specializované rostlinné výroby (zelenina, jahody, ovoce, léčivé a aromatické rostliny, květiny), je-li tato činnost provozována po živnostensku, až do 30 %,
- d) u příjmu kamelotů z prodeje novin a časopisů 10 %.

(20) Dani podléhají příjmy ze spekulativního prodeje. Za příjmy ze spekulativního prodeje se považují příjmy z realizace předmětů, které si poplatník opatřil s cílem se ziskem je prodat nebo směniti. Základem daně je rozdíl mezi cenou zcizovací a mezi pořizovacími nebo výrobními a nabývacími výdaji za běžný rok i léta dřívější.

Oddíl II

K § 7

Sazba daně

(21) Pro výpočet daně se základ zaokrouhluje na 100 Kčs nahoru.

(22) Daň se zaokrouhluje na celé koruny nahorů.

K § 8

(23) Daň se zvýší, provozuje-li poplatník jakoukoli výdělečnou činnost po živnostensku, tj. soustavně a s úmyslem dosáhnout zisku. Pro daňovou povinnost není rozhodující, zda jde o činnost provozovanou na základě živnostenského oprávnění, či bez tohoto oprávnění. Nerozhoduje také, zda živnost je výlučným povoláním poplatníkovým, či zda ji provádí jako vedlejší povolání, a to popřípadě i vedle zaměstnání vykonávaného v pracovním poměru. Při stanovení výše přírážky se přihlédne pouze k příjmům z výdělečné činnosti provozované po živnostensku, jsou-li s těmito příjmy zdaňovány současně i příjmy z jiných pramenů.

(24) Zvýšení daně podle § 8 se nepředepisuje poplatníkům, kteří provádějí výdělečnou činnost jen ojedinele a v nepatrném rozsahu, dále poplatníkům, kteří provozují soukromé vyučování (cizím jazykům, hudbě apod.), lékařům, dentistům a jiným příslušníkům tzv. svobodných povolání a mistrům houslařům. Zvýšení daně podle § 8 se dále nepředepisuje kameletům, neprodávají-li noviny a časopisy ve vlastních novinových stáncích a nepřesahuje-li základ daně z příjmů obyvatelstva částku 15 000 Kčs.

(25) Byla-li živnost provozována pouze část roku, stanoví se minimální částka zvýšení podle § 8 přiměřeně době, po kterou byla živnost v roce provozována. Byla-li živnost provozována například od 15. ledna do 10. září, sníží se minimální částka z 800 Kčs na 600 Kčs, neboť v říjnu až prosinci nebyla živnost provozována. U sezónních živností (například sadařství) k takovéto úpravě nedojde.

K § 9

Stanovení daně paušální částkou

(26) Za drobné živnostníky se pro účely vyměření daně považují poplatníci, u nichž podle skutečnosti za poslední dva roky nebo podle předpokladu na běžný rok základ daně nepřesáhl a nepřesáhne částku 10 000 Kčs. Provozovateli lidové zábavy jsou zejména provozovatelé houpaček, kolotočů, střelnic apod.

(27) Paušální částku stanoví národní výbor podle rozsahu provozované činnosti, očekávaného příjmu a se zřetelem na ostatní skutečnosti rozhodné pro zdanění, zejména též s přihlédnutím k zvýšení daně podle § 8 a 10 a snížení daně podle § 10.

K § 10

Zvýšení a snížení daně

(28) Pro zvýšení a snížení daně je rozhodný stav 31. prosince roku, za který se daň vyměřuje. Zanikla-li daňová povinnost před uplynutím roku, za který se daň vyměřuje, je rozhodný stav v době zániku daňové povinnosti.

(29) Vyživovanou osobou se rozumí:

- a) manželka (družka), popřípadě manžel (druh) a nezletilé děti (i osvojené), tj. mladší než 18 let (vnuci, děti v péči nahrazující péči rodičů), žijí-li s poplatníkem ve společné domácnosti, a to bez zřetele na to, mají-li vlastní příjmy či nikoli. Přechodný pobyt mimo společnou domácnost (například z důvodů léčení, učení, studií, výkonu vojenské služby nebo nedostatku bytu) není na závadu tomu, aby tyto osoby byly považovány za vyživované;
- b) zletilé děti a jiné osoby, tedy i osoby, které nejsou s poplatníkem spřízněny, žijí-li v domácnosti poplatníkově a nemají-li vlastní příjmy přesahující částku 200 Kčs měsíčně. Za vyživované osoby nelze považovat osoby, které jsou k poplatníkovi v pracovním poměru (například hospodyně apod.).

(30) Děti z rozvedeného manželství se pokládají za vyživované tím z rodičů, u kterého žijí.

(31) Táž osoba může být uznána za vyživovanou osobu pouze u jednoho poplatníka a u téhož poplatníka pouze u jedné daně. Daň se sníží jen tehdy, nebyla-li poplatníkovi z téhož důvodu snížena daň ze mzdy nebo zemědělská daň.

K § 12

Daněprosté minimum

(32) Přesahuje-li základ daně 2400 Kčs, vyměří se daň z celé částky, nikoli jen z částky přesahující 2400 Kčs.

K § 13

Sleva na dani

(33) Za invalidního se považuje živnostník, který pobírá invalidní důchod nebo částečný invalidní důchod podle předpisů o sociálním zabezpečení nebo jehož zdravotní stav odpovídá podmínkám pro přiznání takového důchodu.

(34) Za přestárlého se považuje živnostník, který v roce rozhodném pro zdanění dokončil 65. rok svého věku.

(35) Skutečnosti odůvodňující slevu daně je třeba uplatnit v přiznání k dani z příjmů obyvatelstva za příslušný rok. Zároveň je poplatník povinen prokázat skutečnosti odůvodňující nárok na snížení daně. Invalidita se prokazuje rozhodnutím o přiznání invalidního nebo částečně invalidního důchodu nebo posudkem vedoucího lékaře posudkové služby sociálního zabezpečení. Je-li invalidita trvalého rázu, platí posudek jednou předložený i na léta přští.

Oddíl III

Všeobecná ustanovení

K § 15

Přiznání

(36) Přiznání do 31. ledna je povinna podat příslušnému místnímu národnímu výboru (§ 17 zákona

a odstavec 42 této vyhlášky) každá fyzická osoba, která měla v uplynulém roce sama, popřípadě s osobami, s nimiž se společně zdaňuje, daní podrobený příjem přesahující po odečtení výdajů vynaložených na jeho dosažení částku 400 Kčs. Mimoto je povinen podat přiznání každý, kdo byl k tomu národním výborem vyzván.

[37] Jde-li o příjmy z budov, je poplatník (manžel nebo manželka, druh nebo družka) povinen uvést v přiznání též příjmy z budov druhého manžela (druha nebo družky) a nezletilých dětí, kteří s ním žijí ve společné domácnosti.

[38] Pobírá-li poplatník příjem z budov, z pronájmu věcí nebo z podnájmu, platí předpis daně provedený ze základu nepřesahujícího 3000 Kčs za jeden kalendářní rok i pro následující rok, jestliže poplatník podáním přiznání nepožádá, aby mu byla daň znovu vyměřena, nebo jestliže nedojde ke změnám v okolnostech rozhodných pro vyměření daně (například ke změně v počtu vyživovaných osob, získání dalšího příjmu podrobeného dani).

[39] Zvýšení daně podle § 15 odst. 3 se vypočítává z výsledné daně, tj. z daně včetně zvýšení podle § 8 a 10, popřípadě snížení podle § 10.

K § 16

[40] Přestal-li poplatník během roku vykonávat činnost nebo pobírat příjmy podrobené dani, takže nastal úplný zánik jeho daňové povinnosti, je povinen zároveň s oznámením podle § 16 zákona podat národnímu výboru též přiznání k dani za běžný rok.

[41] Oznamovací povinnost se nevztahuje na poplatníky, kteří mají jen nahodilé (jednorázové) dani podrobené příjmy, které se zpravidla neopakují. Povinnost podat přiznání k dani po uplynutí roku není tím však dotčena.

K § 17

Vyměření daně

[42] Zanikla-li daňová povinnost před uplynutím roku, je k vyměření daně příslušný místní národní výbor, v jehož obvodu měl poplatník bydliště v době zániku daňové povinnosti.

K § 19

Placení daně

[43] Rozdíl mezi částkou, kterou byl poplatník povinen zaplatit podle § 20 zákona na zálohách, a částkou, kterou si poplatník vypočetl po uplynutí roku jako svou daňovou povinnost, je povinen zaplatit do 31. ledna.

[44] Je-li daň podle platebního výměru vyšší, než jak si jí poplatník sám vypočetl, nebo jde-li o daň vyměřenou dodatečným platebním výměrem, je poplatník povinen zaplatit rozdíl do 15 dnů po doručení platebního výměru.

K § 20

[45] Poslední roční daňovou povinností se rozumí částka, kterou si poplatník sám vypočetl jako daňovou povinnost za uplynulý rok, a po doručení platebního výměru částka stanovená tímto výměrem.

[46] Je-li daň předepsána platebním výměrem vyšší než daň, kterou si poplatník sám vypočetl, je poplatník povinen doplatit již splatné zálohy na výši odpovídající dani předepsané platebním výměrem, a to do 15 dnů po jeho doručení.

[47] Podléhal-li poplatník v uplynulém roce dani jen za část roku, vypočte národní výbor, kolik by činila daň, kdyby podléhal dani za celý rok, a podle takto zjištěné roční daňové povinnosti pak stanoví čtvrtletní zálohy na daň za běžný rok.

[48] Novým poplatníkům může národní výbor stanovit zálohy na daň (§ 20 zákona) přihlížeje k očekávanému příjmu poplatníka a k ostatním poměrům rozhodným pro vyměření daně (například k počtu vyživovaných osob, k rodinným poměrům). Novým poplatníkům se stanoví zálohy na daň zejména v těch případech, kde by pozdější vybrání daně mohlo být ohroženo.

[49] Národní výbor může na žádost snížit zálohy na daň, jestliže se dani podrobený příjem poplatníka v běžném roce podstatně snížil proti roku předcházejícímu.

[50] Zaplacené zálohy se započtou na daň, kterou je poplatník povinen podle § 19 odst. 1 zákona zaplatit do 31. ledna po uplynutí roku, za který se daň vyměřuje, popřípadě na daň, která bude poplatníkovi vyměřena platebním výměrem.

[51] Přestal-li poplatník vykonávat činnost nebo pobírat příjmy podrobené dani, takže nastal úplný zánik jeho daňové povinnosti, není povinen platit zálohy na daň počínajíc kalendářním čtvrtletím, které následuje po úplném zániku daňové povinnosti.

K § 22

Záznamní povinnost

[52] Národní výbor může uložit poplatníkům, kteří provozují výdělečnou činnost:

- a) aby vedli denní záznam o tržbách a jiných příjmech z výdělečné činnosti a o výdajích spojených s touto činností, uskutečněných jak v hotovosti, tak prostřednictvím běžného účtu u peněžního ústavu, s uvedením čísel jednotlivých příslušných dokladů;
- b) aby pořadově číslovali počínajíc číslem 1 pro každý rok doklady k záznamu uvedenému pod písm. a);
- c) aby uschovali záznamy a doklady uvedené pod písm. a) a b) po dobu pěti let následujících po roku, kterého se týkají.

[53] Záznamní povinnost uloží národní výbor zejména v případech, kdy poplatník vykonává výdělečnou činnost ve větším rozsahu, kdy je ztížena

kontrola zdanitelných příjmů (například provozovna ve větším městě, druh obchodu) nebo kdy je nebezpečí daňového úniku.

K § 24

Součinnost

(54) Socialistické organizace jsou povinny na výzvu národního výboru srážet zálohy na daň z příjmů obyvatelstva při výplatách úhrad jednotlivým poplatníkům za dodávky zboží, práce a služby, jde-li o úhrady nepodrobené dani ze mzdy, dani z literární a umělecké činnosti nebo dani zemědělské. Povinnost srážet zálohy na daň z příjmů obyvatelstva neuloží národní výbor tehdy, jde-li o úhrady za dodávky zemědělských výrobků (včetně léčivých rostlin), za dodávky lesních plodin (borůvek, hub apod.) a za sběr odpadových surovin.

(55) Národní výbor může uložit, aby srážka byla provedena až do výše 50 % vyplacené úhrady; přitom uvede, na který účet se má srážka odvést. Srážka se neprovede, nečiní-li úplata za celou sjednanou dodávku, práci nebo službu více než 400 Kčs.

(56) Sraženou zálohu odvede vyplácející organizace národnímu výboru příslušnému podle bydliště příjemce s uvedením, že jde o zálohovou srážku na daň z příjmů obyvatelstva, a uvede přesnou adresu příjemce a částku výplaty, ze které byla záloha sražena. Sraženou zálohu je nutno odvést, činí-li více než 200 Kčs, nejpozději do 3 dnů po provedení vý-

platy, jinak nejpozději do 3 dnů po uplynutí měsíce, v němž byla výplata provedena.

(57) Národní výbor je dále oprávněn uložit socialistické organizaci, aby poukazovala úhradu poplatníkovi za jeho dodávky, práce nebo služby, přesahuje-li částku 100 Kčs, na jediný běžný účet poplatníka zřízený u státní spořitelny, v jejímž obvodu má poplatník bydliště. Před poukázáním úhrady na jediný běžný účet poplatníka provede vyplácející organizace srážku zálohy na daň z příjmů obyvatelstva podle odstavců 54 až 56 této vyhlášky.

Oddíl IV

Závěrečná ustanovení

K § 28

(58) Platby na živnostenskou daň za rok 1961 se započtou na úhradu daně z příjmů obyvatelstva za rok 1961. Platby na živnostenskou daň za rok 1960 a léta dřívější, jestliže došly v roce 1961, odečtou se od dosažených příjmů při vyměření daně za rok 1961.

Účinnost

(59) Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1962; použije se jí poprvé při vyměření daně z příjmů obyvatelstva za rok 1961.

První náměstek ministra:

inž. Sucharda v. r.